
A.

I. Bemærkninger om de academiske Høitideligheds sande Værd, ved Hr. Professor Dr. P. E. Müller *).

Der have altid været og ere de, som folde, udeeltagende og selvfloge ringeagtede academiske Høitideligheder overhoved, især ogsaa de academiske Vægsbeviisninger, som noget Intetsigende, eller vel endog spottede dermed som med nogle pedantiske, halvbarbariske, til Videnskabernes Alvor og Smag lidet passende Ceremonier. Rigtigere er det at sige, at saavel Indretningen af Universitetsvæse-

*) Disse Bemærkninger ere et Udtoag af den Tale, hvormed Hr. Dr. Prof. Müller d. 7 Maj 1813 creerede sin Collega Hr. Prof. J. Møller til Doctor i Theologien. De tilføiede Noter ere af Udgiveren.

net i Almindelighed, som ogsaa Anordningen af academiske Høitideligheder og Eresbeviisninger bør regnes blandt Middelalderens mangehaande Fortienester af den borgerlige og videnskabelige Culturs Fremme ved offentlige Foranstaltninger.

Ehi da der ere tvende væsentlige Ting, hvor paa Menneskehedens Forædning og al høiere Cultur beroer, nemlig Religion og Videnskaber, finde vi i Middelalderen begges udbortes Form saaledes indrettet, at som oftest det Offentlige paa en vel udtænkt og heldig Maade var foreenet med det Private, det Himmelske med det Jordiske, det Formildende med det Strænge. Vi tilstaae gierne, at Religionsforfatningen paa den Tid havde laant Meget af Overtroen; vi nægte ikke, at baade her og i de øvrige Indretninger jevnlig lod sig tilsyne noget Emagløst og Barst; men — i hvilken Ansæelse stode dengang lærde Mænd hos alle! med hvilken utrolig brændende Jver søgte hele Efarer af alle Classer ei blot at øse af, men saavidt mueligt at udtømme Videnskabernes nyligen opdagede Bække! hvorledes strømmede de ædleste Ynglinge kappeviis fra alle Kanter sammen til Universiteterne for at tage Plads iblandt en berømt Lærers Tilhørere! Og disse Lærere selv, hvilke Opmuntringer node de ikke? hvilke Hædersnavne tillagde man dem ei? hvilken Indflydelse havde de ikke, ei blot paa videnskabelige og academiske Anliggender,

men ogsaa paa borgerlige og Statsfager? Og ei engang til et enkelt Universitets eller til et enkelt Riges Grændser indskrænkede sig saadanne Læreres Anseelse, men, hvad der kunde synes forunderligt, paa en Tid, hvor der var liden Forbindelse og vanskelig Samfærdsel mellem Nationerne, udgjorde dog alle Studerende over hele Europa ligesom eet Folk, een Familie, og den seraphiske, englelige ic. Lærers Roes blev i de fierneste Lande besungen, som var det i hans eget Hiem *). Kan en saadan Tidsalder med Føie kaldes barbarisk? er man berettiget til at nedsætte alle dens Indretninger som unyttige og taabelige? Vel tilstaae vi, at flere Omstændigheder foreenede sig til at indgyde endog de mindre Dannede en saadan Agtelse for Vidensskaber, en saadan Erbødighed for deres Dyrkere; men vist er det alligevel, at en Hovedgrund dertil laae i selve Universiteternes Organisation og Form. Thi her see vi ikke blot en Samling af lærde Mænd, afhandlende de vigtigste Emner fra Cathedret,

U 2

*) Man læse herom blandt andet Meiners Historische Vergleichung der Sitten ic. des Mittelalters, især det andet Bind S. 312 — 584. Ogsaa kan hermed sammenlignes min Afhandling om fremmedes Studeringer i Paris i det 12 og 13 Aarhundrede i Skandinavisk Museum for 1802 2 B. S. 54 ff.

men en paa egne Love midt i Staten grundet Videnskaberne's Republik, som Kongernes og Fyrsternes Gunst havde forundt mange Rettigheder og Friheder, i hvilken en brændende Kiærlighed til de nysoplevede Videnskaber aarligen forøgede det tilfrømmende Antal af videbegiærlige Ynglinge, men hvis indvortes Forfatning Geistligheden saaledes klogeligen havde lempet, at de Naae og Udannede henviistes til de laveste Bænke, at opvakte Hoveder ansprogedes ved de kraftigste Opmuntringer, og at endelig den videnskabelige Aand og Virksomhed i det Hele understøttedes og oplivedes ved en Mængde af academiske Ceremonier, som, i det de foretoges med Værdighed og Høitidelighed, maatte ikke lidet bidrage til at forhøie baade Videnskaberne's og deres Dyrkeres udvortes Hæder.

Det hele Universitetsvæsen havde nemlig i Middelalderen, uagtet en høi Grad af Frihed, dog et slags hierarchisk Udseende. Samtlige Studerende vare inddeelte i forskjellige Classer. Til den nederste af disse horte Scholares. Derfra kunde de mere Udmærkede bane sig Wei til Baccalaureatet, den første academiske Grad. Baccalaurei vare igien inddeelte i tre Slags under Navn af simplices, cursores, formati, alt efter deres Fremgang og derpaa aflagte Prøver. Paa dem fulgte Licentiati, og endeligen Magistri og Doctores. Forfremmelse fra den eene Grad til den anden

kunde ikke finde Sted uden i den foreskrevne Orden. Offentlige Disputationer vare paabudne, og disse vare hverken faa eller af samme Art. Der nævnes determinationes, expectatoria, tentatoria, sorbonica, ordinaria, quodlibeta, collationes, disputationes de resumtis og mange andre *), som ved selve Navnene tilkiendegive, hvor vigtige de da ansaaes. Naar Rogen tilbørligen havde overstaaet en lavere Ordens Øvelser, var hans Optagelse i en høiere steds forbunden med en vis høitidelig Indvielse, der hentede ny Værdighed fra Religionen selv eller dermed sammenhængende Gienstande. Thi den hele Maade at conferere især Magister, og Doctorgraden paa var laant fra de Geistlige, og blev betragtet som et Slags geistlig Indvielse **). Heraf Oprindelsen til Doctor-Insignierne, som fra det trettende Aarhundrede af optoges ved alle Universiteter, nemlig Catheder, Bog, Ring, Hat, Ryg ***); alt dette havde Hensyn til den præste-

*) Jus. Conringii Antiquit. Acad. p. 133.

***) Conring. l. c. p. 356. Og dette var just Aarsagen, hvorfor de Lærde overhoved fik Navn af Clerici eller Klerker.

***)) Ryffet er egentlig intet Doctor-Insigne, men, som Pancirollus siger: gratulationis porta, dignitatis demonstratio.

lige Dragt *) og Skikke ved Geistliges Indvielse. Optrædelsen paa Cathedret synes nemlig at have været en Efterligning af Biskoppernes *εὐθροῦσμος*; en Bog pleiede ogsaa fra gammel Tid af at overleveres ved Biskoppers Ordination; ved Ringen trolovedes de med Kirken som deres Brud; det Slags Hat, som den Tid gav Navn af biretum, hørte til den geistlige, især Cannikernes Dragt **); ved Kysset blev endelig, efterat Hatten var paasat, den nye Cannik optaget i det geistlige Broderskab ***). Men alle disse Skikke, hvoraf mange

*) Quasdam vestes longæ et sacerdotales bleve af Doctorerne optaane, endog af de juridiske. *Conring. l. c. p. 356 — 358.*

***) Den var i Paris i Begyndelsen rund, siden blev den firkantet. *Conring. l. c. p. 357.* Doctorerne optog den, ut *justitiæ sacerdotium in eos translatum significaretur. ib. 355.*

****) I *Johannis Georgii Regimen academicum in Gies-sena illustri (Giessæ 1610) p. 24* findes en explicatio rituum, hvorved Doctorer i Philosophien dengang creeredes, nemlig Bog, Ring, Hat, Krands og Catheder. Efterat Bogen var Doctoranden leveret, bad Promotor ham at aabne den "ut scias, non e temeritate ingenii tibi philosophandum esse, sed juxta normam probatissimorum auctorum instituas judicium; derefter igien at lukke den "ut memineris, te esse filiarum mnemosy-

fra den fierneste Oldtid af havde fundet Sted ved adskillige Initiationer hos Græker og Romere,

nes alunnum, cui turpe sit non distare ab Elementariis, qui a solis libris pendent. (Denne Skif med den aabne og lukte Bog finder endnu Sted ved Doctorpromotioner). Ringen forklares som Frihedens og en høiere Værdigheds Symbol, som tillige formedels det rene Metal erindrer om Fornustens rene Brug, og formedels den runde Figur minder om Naturens Under (Circularis circumferentia, in qua multa naturæ miracula latere Aristoteles dixit). Hatten, paa een gang Hovedets Værn og Prydelse, hentyder her paa Videnskab, som lige gavnlig og hædrende. Krandsen forklares om den Seier, som var vundet og fremdeles skulde tilfægtes over Barbarie og Uvidenhed; Cathedrets Bestigelse som et Billede paa, at Doctoranden "ad supremum fastigium euectum esse nec amplius in subselliis discentium hærere. Videre omtales som en af Skiffene: Antændelse af Lys ved klar Dag, for at minde om, at Videnskabsmanden skal lade sin Værdom vorde det Offentlige til Gavn og ikke giemme den under en Skieppe eller unddrage den Lyset. I Meiners's Skrift "Ueber die Verfassung und Verwaltung deutscher Universitäten, 1 Th. S. 358 fortælles om en Promotion, som i Maret 1735 blev i Leiden, efter Bedkommendes Begiering, foretaget ganske efter de forrige Liders Skif. I det Juridiske Facultets

vare hiemlede ved Havens Bifald og syntes derfor
 saa meget mere at bære Præget af en vis hellig
 Indvielse. Saa vel forstod da hiin Tidssalder at
 give det Gamle Nyhed, det Forflidte Glæde, det
 Almindelige Værdighed, ved at meddele høitide-
 ligere Handlinger noget Helligt og Vrefrygtby-
 dende, saa at de ikke fik Udseende af tomme Cere-
 monier, men af Symboler, der aandede noget
 Høiere.

Mueligen turde alligevel mange erklære alt
 dette for Tant, hvilket man vel kunne holde hiin raa
 Tidssalder tilgode, ja som maaskee endog da kunde
 have havt et slags Nytte, men som er aldeles upas-
 sende for og slet ikke længere bør taales i vort for-
 nuftmyndige og høioplyste Old. Have vi altsaa ople-
 vet den Tid, da Sandhedens Billede ufleret har frem-
 stillet sig for de Dødeliges Blik, og saa underfuld
 henrevet det, at alle uden Undtagelse, ringeagtende
 Bølgens Lillokkelser, strømme hen at tilbede og
 dyrke denne hellige Guddom? Er nu, hos vor
 Tids Nationer, Agtelsen for Videnskaber saa her-
 skende, at man erkjender deres over alle Jordlivets
 Goder ophøiede Værd? Ere de borgerlige Indret-
 ninger under denne vor Tidssalders lovpriiste Op-

Statuter i Wien specificeres insignia Doctoratus
 saaledes: biretum, annulus, liber clausus et
 apertus, osculum og benedictio magistralis.

lysning saaledes beskafne, at de vakte hos den op-
 voxende Slægt, at de nære hos Unglingen, at de
 befæste hos Manden og Oldingen en vis hellig Ær-
 bødighed for høiere Lærdom? Indtage Musernes
 fortryllende Harmonier, Apollo's Lyre, Minerva's
 alvorlige Taler nu saaledes alle Hjerter, at man
 ei mere horer Thracisk Wildskab, at Cycloperne ei
 længer smedde Baaben i deres mørke Huler, at
 Folkene, formildede og forædledede ved Oplysningens
 velgiørende Virkning, ophøre at forfølge hinanden
 med Bold og Krig? Er saadant nu, desto værre,
 langt fra at være Tilfældet, skulde dette da ikke
 saa meget mere være Grund for alle Videnskaber-
 nes Dyrkere, og allermeest i nærværende Tider, til
 med Flid at holde i Ære og driftigen at fremhiælpe
 alt det, hvorved gavnlige Kundskaber maatte vinde
 i Anseelse, den studerende Ungdoms Flid ydermere
 anspores, vi alle mindes om det Videnskabernes
 Samfund, som, udbredt over alle civiliserede Lande,
 kiærligen foreener de agtværdigste og ædleste Men-
 nesker ved fælles Helligdomme, fælles Pligter og
 fælles Bestræbelser? Og hvad er mere skiftet til at
 understøtte dette Diemed end academiske Høitidelig-
 heder og Æresbeviisninger? Den Sammenkomst
 af Lærde og Videnskabsdyrkere, som derved finder
 Sted, de symboliske Handlinger, som foretages,
 de Ord, som tales, de øvrige dermed forbundne
 Skikke, dem Forsædrene med velberaad Hu ind-

rettede, have ingen anden Hensigt, end at Videnskaberne derved skal forskaffes saa meget større Anseelse og Værdighed, og at enhver deres Dyrker paa en ligesaa kraftig som opmuntrende Maade skal erindres om, at Lærdom og gavnlig Kundskab er Værd i sig selv og er vis paa en Hæder, der ei afhænger af udvortes Stilling eller det borgerlige Livs tilfældige Forholde *).

---

*) At de academiske Værdigheder og dermed forbundne Promotions-Ceremonier efterhaanden have tabt saa meget i Agtelse, at de tilsidst ere bleve næsten til Spot, dertil kan vel Aarsagen tildeels ligge i den Mangel af Sands for det Hoiere og Betydningsfulde, i den Angest for Lærdom og den Misforstaaelse af det Nyttige, som egner en til Nødtørftigheder i mere end een Henseende indskrænket Tidsalder; men at Universiteterne ogsaa selv, og de selv allermeest, have været og ere Skyld i de academiske Graders og didhørende Formers Ringagt, synes neppe at kunne nægtes, naar man betænker, at efter deres egen Tilstaaelse academiske Værdigheder meddeledes i Flæng til enhver, som betaler, at Disputationen, selv med enhver foregaaende Prøvelse, hvor endnu en saadan beholdtes, ifkun er en tom Form, og at man ved Universiteterne bliver, som Lichtenberg siger, Doctor ligesom man faaer Døbenavn, uden at vide hvorledes. Man see Michaelis Ræ-

II. Bidrag til Universitetets og Sko- lernes Historie.

- I. Udtog af Procantsler E. Pontoppidans Indberetning til Kongen, dat. 12 Aug. 1759, om det, som i sidstafvigte academiske Aar (1758—1759) var gjort og forefaldet ved Kiøbenhavns Universitet *).

I det theologiske Facultet vare Forelæsninger blevne holdte af 4 Docenter, P. Holm, P. Ros-

sonnement über die protestantischen Universiteten in Deutschland 4ter Th. S. 102 ff. Meiners über die Verfassung und Verwaltung deutscher Universitäten I. S. 350 ff., hvor S. 358 Følgende: "Da die Facultäten schon lange die Unwissen-
sindsten wie die Gelehrtesten für Geprüfte er-

- *) Udtog af en lignende Indberetning for det academi-
ske Aar 1759 — 60 er meddeelt i disse Annaler
1811 1 B. S. 193 ff. Siden den Tid ere Udgiv-
komne tilhænde samme Procantslers Indberetnin-
ger for Aarene 1758 — 59 og 1760 — 61. Det
er den første af disse til Universitetets Historie i
Aarene 1758 — 1761 vigtige Actstykker, som her
leveres i Udtog. Det sidste skal paa samme Maa-
de blive meddeelt i næste Bind. Samtlige disse
Indberetninger ere skete igiennem daværende Uni-
versitetetspatron, Geheimeraad J. L. Holstein.

senstand Goisse, J. O. Bang, og, som Vicarius for Biskoppen, Mag. J. P. Schiønning; i det juridiske af 1, nemlig B. G. Obelitz, af hvis 7 Forelæsninger de fem vare privatissimæ; i det

klårten, und den Unwürdigsten wie den Würdigsten die höchsten akademischen Ehren ertheilten etc.“; Schleiermachers Gedanken über Universiteten im deutschen Sinn S. 181. Og hvor gammel og indgroet denne Universitets-Misbrug var, skionnes, naar i Begyndelsen af det syttende Aarhundrede den berømte Ludv. Bives troer at kunne tale saaledes: ”man nævne mig een eneste, som i de sidste 200 Aar er bleven afviist enten for sin Uvidenheds eller flette Opsørsels Skyld, og derfor seer man ogsaa i hele Frankrig, Italien og England saa mange Skoemagere, Skrædere, Skotte, Skibsfolk og gemene Haandværkere, ja selv saa mange Tyve og Røvere prydede med Titel af Magistre eller Baccalaurei etc. (Meinerss Vergleichung des Mittelalters II. S. 752). Hvorledes academiske Værdigheders Opnaaelse ved det Københavnske Universitet i alle Tider er bunden til Betingelsen af fortrinlig Værdom og Duelighed, viser, foruden Erfaringen, Universit. Fundatsen af 7 Mai 1788 i Forbindelse med den Kongl. Resolution af 1 Nov. 1808, ved hvilken sidste det i bemeldte Fundats for den theologiske og juridiske Værdigheds Uddeling foreskrevne ogsaa blev gjort giældende i Henseende til den medicinske Doctorgrad.

medicinske af 3, nemlig B. J. Buchwald, C. Lod-
 berg Friis og C. G. Kratzenstein; i det philoso-
 phiske af 6, nemlig H. P. Ancherfen, J. C. Kall-
 B. Mollmann, C. Horrebow, C. F. Munthe, Mag.
 P. Horrebow som Vicarius for Ramus. De of-
 fentlige og private Forelæsningers Tal havde væ-
 ret: i det theologiske Facultet 13, i det juridiske 7,
 i det medicinske 6, i det philosophiske 13, tilsam-
 men 44. De Discipliner, hvorover Forelæsnin-
 ger havde fundet Sted, vare Theologia dog-
 matica, thetica og typica, den augsburgske Con-
 fession og det N. T. Exegetik — Natur- og Folke-
 ret, Personernes Ret og Ret i Tingen, samt Lov-
 historie; — Anatomie med Demonstrationer paa
 6 Cadavera; Fødselshielp, Materia medica; theo-
 retisk-practisk Medicin — Litterærhistorie, romerske
 Antiquiteter, det hebraiske Sprog, Genesis og
 Propheten Jeremias; et historisk-geographisk Cur-
 sus; Anviisning til jus publicum og historia sta-
 tum Europæorum; Geometrie, Arithmetik og
 Algebra; Astronomie; Logik, Ontologie; Natur-
 historie og Experimentalphysik; Gesners Chresto-
 mathie og Marci Evangelium.

I Anledning af, at i det juridiske Facultet kun
 var læst af een Docent, anmærkes Følgende: "Hr.
 Statsraad Stampe, saasom Qvæstor Universita-
 tis, er ved Fundatsen selv derfra dispenseret, og
 haver nok med adskillige andre Embeder og Com-

missioner at bestille. Justiceraad Peder Kofod Anker har i et Par Aars Tid været hindret fra academiske Læsninger formedelst en besværlig Sygdom, hvilken saaledes fører dette med sig, at Taalen falder ham meget besværlig, saa han endogsaa i privat Omgang ikke formaaer at udholde nogen Discours. Af denne Anledning haver han desto hellere paataget sig et andet endnu betydeligere, men for hans Bryst taaleligere Arbeid, nemlig den af Ederes Kongl. Majest. allernaadigst befalede Emendation af vor danske Lov. Naar Hr. Professor Hybner, som haabes, med det første skulle hjemkomme, da synes det, at saadan hans Hielp høiligen kunde behøves. Kratzenstein havde holdt et offentlig Collegium over Naturhistorien efter Linnée, og et Collegium over Experimentalphysiken for en Snees Standspersoner og Embedsmænd, og et ligesaadant for Studenterne. Ved det philosophiske Facultet vare Forelæseringerne i Philosophien holdte af Professor Ch. Horrebom; men en ny Professor, Hee, var nyligen ansat i dette Fag. "Professor Hee, som nyligen er indtraadt i dette Facultet, og saavel uden som indenlands bekiendt for en Mand, der gjør vor Nation lige Ære og Tieneste, kom (hedder det) ret tilpaa, da vi høiligen trængte til en saadan Philosophum. De saa Prøver, som han hidindtil har havt Leilighed til at aflægge, særdeles in examini-

nibus publicis, bære Vidne om, at hans Skarpsindighed, foreenet med den allerstørste Endeligheds Gave, lader vor academiske Ungdom i Fremtiden haabe usigelig meget God af denne Mand..

Iblandt de Tilhørere, som havde distingveret sig ved Obelitz's Examinatorer, nævnes fortrinlig Jacobi, "som er Kammerfruen's Søn, og fortjener at regnes blandt ingenia exstantiora..

Al Professorerne havde 8 holdt de befalede aarlige Disputationer. Til Undskyldning for Prof. Munthe, som ei havde holdt sin, anmærkes, at han formedelst Raadsensaaret efter Prof. Ziegenbalg havde maattet continuere sit Skole-Embede som Conrector, at ogsaa Secretariatet (den yngste Assessor i Consistorium var stedse Secretær) havde skaffet ham usædvanlig meget at bestille, samt at han havde paataget sig med udtrykkelig Vilkaar af Dispensation fra dette Aars Disputats det saare vanskelige, men vel udrettede, Arbeide at besørge Correcturen af de verterte 5 Mose-Bogers første Afstryk, hvortil ingen af de andre Revisores kunde formaaes.

Paa Collegierne vare holdte 55 Disputatser, nemlig 17 paa Regentsen, 12 paa Walkendorfs Collegium, 13 paa Borchens og 13 paa Elersens, foruden 18 Declamationer (Taler) deels paa Regentsen og deels paa Borchens Collegium.

I Examen Artium eller Depositis, som fandt Sted to Gange aarlig, vare antagne 202 unge Studerende deels fra Skolerne deels fra privat Information, dog efter offentlig Prøvelse i næste Skole *), nemlig fra Danmark 150, fra Norge 45, fra Island 7. Desuden vare privat indskrevne 5 Adelige. Ligeledes vare uden Examen indskrevne 51 Slesvigiske og Holstenske Studentere; altsaa i alt inscriberede 258.

Philosophisk Examen havde underkafst sig 160, hvoraf med Characteren Laudab. 101, Haud illaud. 51, Illum 6, Mediocr. 2.

Theologisk Embedsexamen havde taget 103, nemlig med Characteren Laudab. 12, Haud illaud. 24, Non contemn. 67.

Juridiske Examina vare holdte adskillige privatim **) med Ustuderte, men publice deels i Geheimeconseilets Nærværelse ***), deels paa

*) Ved denne Indretning kunde det, efter Udg. Mening, alene forebygges, at ingen Umødne ved Hielp af Privatdimission kom til Universitetet.

**) Om denne private Examen for Ustuderte jvfr. disse Annaler 1811 i B. G. 199 Num.

***) Dette Slags Examen for Adelige var ved Reser. af 28 Oct. 1746 indført. Mere herom i G. L. Badens Danske og Norske Lovkyndigheds Historie

Auditorio og Consistorio med (saavidt det af Beretningen kan skønnes) 7 Candidater. Blandt disse var ogsaa Colbjørnsen (Jac. Edvard), om hvilken Indberetningen tilføier: "han har saa stort Genie og saa megen Erudition, at han siden Professor Erichsens Befordring med Visshed kan kaldes den værdigste Candidatus juris, vi have paa nærværende Tid...

Medicinsk Examen var holdet med een Candidat, som var færdig at disputere pro gradu Doctoratus *), men døde i det samme; pharmaceutisk med 5 Apotheker, Svenske.

G. 80 f. Alligevel benyttede ikke alle Adelige sig af dette Privilegium, men enkelte, som vilde distingvere sig, lode sig offentlig examinere paa Consistorio. At det sidste dog var sjældnere, maa sluttes deraf, at eet saadant Tilfælde i Maret 1759 kaldes en usædvanlig actus academicus.

*) Disputation for Doctorgraden i Medicinen fulgte dengang, som længe efter, og lige indtil Maret 1808, næsten altid umiddelbar paa Candidatens medicinske Embedsexamen. Af et Document, som er i Uda. Bærges, erklæres, at denne medicinske Embeds-Examen først i Maret 1774 blev offentlig, saaledes at den fra nu af blev holdt i Consistorii Sal for aabne Døre. For den Tid "geschähe (siger Referenten, selv Medlem af det medicinske Facultet) das Examen im Zimmer des Decan von Universit. og Skole-Annaler 1813. B

Doctor: eller Magister, Graden havde Ingen taget; men pro gradu Baccalaureatus disputerede den 23 Julii under Mollmanns Præsidium som Decanus 98 Candidater, hvilke næstfølgende 30 Julii bleve creekede, "som det kaldes."

Den indledende Text, hvormed Beretningen selv angaaende Alt dette er ledsaget, indeholder, efter foreløbig Anmeldelse af Lektionernes, Disputationernes og de nytilkomne Studenteres Antal, Følgende:

"At nu de samtlige Studenter paa nærværende Tid have temmelig god, ja fremfor i min Ungdoms Dage, langt større Anledning til at profitere af Lærerne i alle Slags Videnskaber, det er en unægtelig Sandhed, og lige saa sandt er dette, at mange af dem virkelig bruge denne Anledning, og ved Guds Naades Hielp torde blive Kirken og Fædernelandet heel duelige Mænd, hvad Wittighed og Kundskaben angaaer. Men derhos nægtes ikke, det synes jo en Muelighed at bringe baade guddommelige og menneskelige Videnskaber blandt os til en høiere Fuldkommenheds Grad, og det i Kraft af selvsamme Midler, som nu havees, eller de Stiftelser, som baade Deres Majestæts høilov

2 bis 3 Professoren bey Wein und Confect, und nur ein einziges mahl habe ich es ausrichten können, daß ein Ignorant rejiciret wurde...

lige Forfædre, og adskillige private Folk have giort, i Fald samme aldeles bleve henrettede til bemeldte Diehmærke.

For at være kort, vil jeg ikkun sige saa meget, at ved et Universitet, som i tvende Kongeriger er det eeneste, og derfor desto rigeligere doteret, baade kunde og burde være nogle flere Lærere, og nogen mere Anledning for Studenterne til et frit Valg, i Overeensstemmelse med de frie Konsters Art, og Natur, da nogle Studerende, efter en forborgent naturlig Drift, helst høre en Mand med disse, andre en med andre Gaver og Forestillelsesmaader. Just deri sætter jeg egentlig de fleste tydske Universiteters Fordeel og Fortrin. Disse have ikke nær saa rige Stiftelser som vi, nemlig en Fond af meer end 7 Tønder Gulds Værdie i godt Jordegods, Eiender og vel conserverte Capitaler, hvilket, naar Deres Kongelige Majestæt befaler, nærmere skal oplyses og forklares. De fleste af hine Universiteter have derimod ikke en tredie Deel: men at de med mindre Midler, skaffe samme og end vel en større Frugt, det tilskriver jeg, næst Landenes adskillige Deconomie og visse andre Aarsager, fornemmelig det større og friere Valg, som Studenterne der kunde have at høre i een og den samme special Videnskab, nu een, nu en anden, ja vel den tredie eller fjerde Lærer, være sig en Professor, en Adjunctus Facultatis, eller en Magister legens,

hvilket ikke lidet stimulerer, skynder og driver alle Bedkommende til at giøre hver sit Bedste, med en ædelmodig Emulation, ligesom det skaffer Studenternes adskillige Smag og Begreb, en adskillig proportionerlig Næring for Sindet, og, som jeg forfagde, stemmer overeens med alle frie Konsters inderste Art og Natur.

Vort danske Universitet derimod haver et mangelt Monopolium locale; naar nu dertil kommer Monopolium personale i visse Videnskaber, som allene maa høres hos een Mand, da bliver man knap vaer, om Studenten er fornøiet eller ikke, og om han fræqventerer Collegium for at blive virkelig lærd, eller af nogen anden Hensigt.

I denne heel vigtige Betragtning er jeg og flere bleven glædet ved Deres Kongelige Majestæts allernaadigste Rescript af 4de Mai sidstleden, hvilket torde remedere det meeste af denne Mangel, ved at tillade Decanis Communitatis den samme Frihed, som Magistri ellers have, til at holde academiske Forelæsninger. Hermed er allerede giort en Besyndelse, og tillige givet stor Opmuntring ved det i disse Dage fra Ederes Kongelige Majestæts høie Haand emanerte allernaadigste Rescript *), som af de ved Deconomi Løn sparte 300 Rd. tillægger 4 Decanis legentibus hver 50 Rd., for hvilken

*) Jvf. Prof. Nyerups Univ. Annal. S. 353 f.

Maade jeg paa deres og Publici Begne velsigner og takker Deres Kongelige Majestæt paa det allerunderdanigste, med Forsikring, at disse Penge knap kunde anvendes paa nogen anden Maade til saa stor Frugt og Nytte; thi det Haab at ascendere til saadan Løn eller egentlig liden Opmuntring, vil drage flere til Imitation og Emulation, følgerigt foruden lectiones selv, vil derved dresseres et temmeligt Antal af saadanne Lærde, som tillige have Lære-Gaver, og i adskillige andre Embeder kunde bruges med største Fordeel, allerhelst naar man ved forefaldende Vacancer høiligen behøvede at vælge Professores med mere Visshed efter foregaaende Forsøring. Naar og saadanne Decani eller Magistri legentes saae, at paa deres Befordring, nu til Riobsted Sogne-Kald, nu til gode Rectorater ved Cathedral-Skolerne, blev een og anden Gang allernaadigst reflecteret, da ville Decanatus sikkerlig blive den Canal, som trækkede mange Competitores, følgerigen mange duelige Docentes til sig; thi hvert Menneffe dyrker dog helst den Ager, som vissent lader ham haabe en god Høst, og Emulationen er ved denne Wei allersikkerst at opvække, samt Personerne allervissent at prøve ved nogle saa Mars Forhold i Lærdom og Levnet, under Professorernes daglige Tilsyn.

Ved denne Leilighed maa allerunderdanigst anmeldes et nyt Stipendii Stiftelse, som i Aar er

sket af en Enke, nemlig Mad. Rosborg, hvilken har legeret en Capital af 5000 Rd., af hvis nærlige Rente 8 Studiosi Theologiæ i 3 Aar skulle nyde hver 25 Rd. *). Saa er og Alumnorum Tal paa det Kongelige Communitet i dette Aar atter forøget med 14, følgelig det fulde Tal paa nærværende Tid 160 **). Og i det forestaaende Aar kan, med Guds Hielp, ske en nye Forøgelse, da Rummet vil fattes, efterdi Epise. Sahlens er fuld af Borde, og Bordene allevegne besatte med Studenterne. Kom der endnu flere, da blev Samtalen ved hvert Bord vanskeligere, om ikke til en heel Confusion, med mindre at den store Sahl oven paa blev indrettet til samme Brug, hvorimod Andre holde for, det var bedre, at naar en nye Forøgelse kunde ske, hver af de nuværende 160 Alumnus da fik en Forøgelse af 1 Mk. helst i en dyrere Tid. Dog herom skal en anden Gang, naar Indkomsternes Tilvæxt findes at kunde taale det, gives nærmere Efterretning til Hans høigrevelige Excellence, Universitetets høie Patron, hvis idelige

*) S. disse Annal. 1812 S. 215.

***) Fra 1757 til 1764 blev det oprindelige Antal af 100 Communitets - Alumner forøget med 60, nemlig 1757 med 36, 1758 med 10, 1760 med 14, 1764 med 10. Nyerups Efterretninger om Regentsen S. 4.

Omhuue allerede har giort saa meget til de academiske Stiftelsers kiendelige Forbedring...

Indberetningen sluttes med en Fortegnelse paa de Disputatser og Declamationer, som i det academiske Aars Løb vare blevne holdte paa Regentsen og de øvrige Collegier. De allerfleeste afhandle theologiske Emner. Af historisk, politisk, oeconomisk og beslægtet Indhold forekomme blandt andre følgende:

Mathias Salling de Reformatione oeconomiae universalis Part. 1. agens de vita Ministrorum ruralium eorumque stipendiis.

Thorstan Nicolai de com meatu veterum Islandorum, præcipue navali, hodie restituendo.

Laurent. Hammond de oeconomia Siellandica.

Pet. Gener. Kruse de militibus rusticis, vulgo Land-Soldater.

Jan. Bing de jure littoris.

Mich. Treschow de solennitat. in genere, et de quibusdam juris danici in specie.

Chr. Elovius Mangor de celeberrimis Danorum medicis.

Elsidst meddeles ogsaa en Fortegnelse paa alle i samme Tidrum ellers i Danmark udfomne Skrifter, i alt i det danske Sprog 90, paa Tydsk 4, paa Fransk 7. Blandt de danske anmærkes en Piece som confiskeret, nemlig: Alvorlig

og fortroelig Bønde-Samtale nærværende Krig
angaaende, holden til P. * * *. Kbhavn 1758.
8. Den findes i den Hielmstierneske Bogsamling
paa det kongelige Bibliothek.

2. Et Brev fra en Student i Kiøben-
havn til hans Fader i Jylland
efter de Svenskes Landgang paa
Sielland i August 1700.

Dette Brev, hvis Original tilhører Selskabet til
det danske Sprog og Histories Fremme, gives Nads
Her, især med Hensyn til, at det indeholder et Bidrag
til Historien af de Kiøbenhavnsske Studerendes Bevæb-
ning i Sommeren 1700, hvorom flere Efterretninger af
Udg. ere meddeelte i en særskilt Afhandling i disse Amaal.
Marg. 1808 2 B. S. 161—176. Brevet er skrevet
Lørdagen den 14 August. Den Mag. G. N. Seerup,
til hvem det er skrevet, var Sognepræst til Domkirken i
Nibe og forekommer i Worms Lexicon.

Høitærede hierte kiære Fader!

Min hierte kiære Faders Skrivelse har jeg
med Posten bekommet, hvilken jeg ogsaa meget
længtes efter. Jeg formoder ogsaa visselig, at min
kiære Fader haver erholdet mit Brev, hvorudi jeg
skrev min kiære Fader til om, hvad jeg til Winter
behøvede. Hvad sig angaaer om Studenternes
Voldgang, da har jeg nu affagt mig med den

Skarv *) og Bestilling; thi min Karbroder syntes, at jeg skulde sige mig af med det igien, eftersom der var nogle paa min Størrelse; som gik fra det, alligevel de havde ladet sig skreven tilligemed de andre Studenter. Alle Studenter har nu faaet Bytter af Loihuset, og jeg fik en med, som jeg spenderede 8 R. til Krud paa og prøvede. Jeg blev ogsaa i en 2 Dage exerceret og var under Premier-Lieutenant Baccerts **) Compagnie som er Decanus paa Kloster. De ere afdeelte i 6 Compagnier ***); de Norske ere for dem selv i et Compagnie. Collegianterne †) har gjort et Compagnie, og har taget nogle til sig, som har deponeret fra Kjøbenhavns Skole, udi hvilket Dag, Bie ogsaa er, hvilket Compagnie kaldes Liv-Compagnie. Der ere udi hver Compagnie 80, men i det norske ere

*) Skal nok betyde: Charge.

**) Maaſkee den Johannes Bache, som forekommer ved Aaret 1698 i Listen paa Communitets Decani hos Beckmann (Communit. Reg. Haun. Historia P. 147).

***) Andre Efterretninger anføre kun 5. Det ſlette var maaſkee det, som havde foreenet ſig til et Observations-Corps uden for Byen. Jvf. diſſe Annal. 1808. 2 B. S. 172 f.

†) Rentelig Alumnerne paa Worchens, Ebersens og Walkendorfs Collegier.

der flere. Hr. Daniels Broder er ogsaa med; de gaaer hverken til Bolds eller giorer *), mens ifkun exerceres. Til Officerer maae de iblandt dem selv udvælge hvem de vil indtil Capitainer. Svensken ligger endnu paa det samme Sted, og giorer sig fastere med Skanser. Vi har faaet en 10 Fanger af Svenskens, som vare ude at recognoscere, af hvilke 2 undløbe. Her siges, at Svensken vil storme til Kiøbenhavn paa Mandag; mens vi haaber, at det med Guds Hielp ikke kommer til den Extremitet. De siger ogsaa, at han har ingen Bomber med sig, saasom han selv skulle have sagt, at han ikke havde formodet at komme i Land **). Reventlow er hjemkommen ***). Kongen sagdes vel ogsaa at skulle komme hjem, som de saa tit har spargeret, men endnu ikke kommen. Mejer's Havn siges at være ruineret, paa det Fienden skulle ikke have nogen Gavn, og Sommeret, som var derude, er ført til Kiøbenhavn. Jørgen Mathison har nu fløttet herfra hjem til sine Forældre.

*) sic. Formodentlig er et Ord glemt, f. Ex.: Vagt.

***) Det vilde ei heller være skeet, dersom der var bleven gjort bedre Modstand. S. min Afhandling om Kiøbenhavns Stilling og Færd i Sommeren 1700 S. 15.

****) nemlig den 12 August. Sammensteds S. 21.

Fredspunkterne, som vi har ifkun med Holsten, har min Fader vel seet. Gud hielpe os her vel med Svensken, nu har Jylland ingen Mod. Her sagdes vel, at Ribe var lagt i Brandskat *), mens nu bliver det med Guds Hielp ophævet. Niels Knudsens Son og Thomas Hor, som reiste tillsammans fra Kiøbenhavn, ere nok hjemkommen, dog alligevel det var noget usikker at reise. Der skal have været en Præst ude hos den svenske Konge i Leiren, hvilken Kongen skal have druffet til med 3 Glasser Wiin og slyet Præsten 3 Bæggere igien, hvormed han skulde svare ham, og sagt, at han skulde bede for ham paa Prædikestolen. Præsten skal have svaret ja, men Kongen sagt igien: Du beder for Jutan og inte for mig. Her er vel meget

*) Det forholdt sig og saaledes, hvorom i et Brev fra Biskop Anderssen i Ribe til Biskop Birchrod i Aalborg af 29 Sept. 1700 forekommer følgende: "hvor treflemt og sarrigfuld Tilstand vi her i Egnen haver lovet udi — — det kan vel eftertanke, naar vor Tilstand her paa Stedet betragtes, som er, at vi havde her i næste Dør ved vore Fiender, og daglig med Overfald blev truet af dem, saasom de og havde saare irængelig skiftet deres Ordre fra Konningen baade her til Byen og alle omliggende Egne om Brandskat og Contributioner, og havde derudi taxeret Ribe Bye for 20000 Rd... Fredens Mellemkomst afvænde Truselens Execution.

mere nyt, men som Papiret vil ikke længere til-
 stæde, vil jeg slutte og have min kiære Fader under
 Guds trygge Beskiærmelse befalet og forbliver min

Hafniæ Ao. 1700

Faders Iydige Søn

d. 14 August.

B. S. Seerup.

P. S. Ombedes gierne, at alle mine Syskende
 og Venner maae hilses, vores Gartner Conrad
 uforgiet. Jeg ønskede gierne, at jeg maatte faae
 min Fiol og Bog herover, om der faldt Leilighed,
 og at min kiære Fader vilde med det første skrive
 mig til, saasom jeg længe efter at vide, hvorledes
 det bliver med Brandskatten.

Bag paa:

Meget hæderlig og høilærde Mag. Søren N.
 Seerup min høitærede hierte kiære Fader sønligst
 ad Ribe.

3. Extract af Universitetets Fordebø-
 ger angaaende Universitetsgodsets
 Beløb og Tilstand i Begyndelsen af
 Aaret 1661.

Denne Extract af samtlige Universitetets Fordebøger
 er formodentlig affattet i Anledning af de Oplysninger,
 som det under 29 Novb. 1660 var befalet Rector og
 Professorens at indsende til Cancelliet, med Hensyn til
 Indquarteringens Regulering. Naar Godset her er an-
 slaact i Hartkorn, saa maas dette Ord tages i den Be-

tydning, som det havde for den nye Skylbsætning under Christian den Femte, da det næsten var synonym med Landgilde, saa at ved et Gods af f. Ek. 200 Edr. Hartkorn forskodes det; hvoraf der oppebæres en Landgilde af 200 Edr. Rug eller Byg eller Værdien deraf. Man ser, at det hele Beløb af Landgilde-Indtægten af Universitetets Jordegods da har været beregnet til c. 3461 Edr. Rug eller Byg eller Værdien deraf. End Nu derefter, da et nyt Anslag var skeet ved den almindelige Matrikel, som var kommen istand 1664, findes Universitetets Jordegods ifølge de Data, som findes i Universitetets Archiv, ansat til 3960 Edr., 3 Ekp., 2½ Sdk., saaledes som den nedenfor tilføiede Underretning viser. Efter den under Christian den 5te forankastede nye Skylbsætning, udgior det c. 3000 Edr. Hartkorn, foruden Communitetets Gods.

Alle Kiøbenhavn's Universitets tilliggende Boudergaarde beløbe sig henved . . . 394 Hønder som ere hele og halve Gaarde og Gaardsæder tilfammen. Derfra drages de øde Gaarde, som nu vides . . . . . 43 Gaarde hvilke med 2 Græsmøller, alt anslagen udi Hartkorn, bidrager . . . . . 3461 Edr. 1½ Ekp. hvoriblandt ogsaa ere beregnede alle de Fattige, Forarmede og Elendige, som ere heel mange, og de som ikkun sidde at tage vare paa Gaardene, nogle intet faaet i jto eller tre Aar efter egen Beretning, og somme, som ikke have et levendes Hoved, men færdige at tage Kieppen i Haanden

og gaae om at tigge med mange smaa Børn; en stor Deel af den Aarsage, at ingen var, som sig dennem udi forgangne Krigstid til nogen Forsvar antog, formedelsi at deres Høsbønder med Fogden var her udi Byen indsluttede.

Dette at være udregnet af alle Universitetets Jordbøger, vidner jeg understreue Universitetets Ridesfogd med min egen Haand. Kjøbenhavn d. 3 Januar 1661.

Samuel Thommesen
imppria.

I Aaret 1673 udgiorde Universitetets Jordegods i Sieland *) ifølge Archiv-Efterretninger:

i Kjøbenhavns Amt	150	—	3	—
i Kjøstilde Amt	1311	—	5	—
i Tryggevelde Amt	563	—	4	—
i Bordingborg Amt	152	—	3	—
i Klugsted Herred	261	—	3	—
i Slagelse og Glaf-				
teberg Herred	557	—	5	—
i Sorø Amt	34	—	3	—
i Abrahamstrup				
Amt	257	—	3	—
i Callundborg Amt	672	—	2	—

i alt 3960 Edr. 3 Skp. 2½ Fdk Hartk.

*) Desuden eiede det i Jylland det saakaldte Prebende Eved, hvorom i disse Annaler 1807 i B. S. 121.

4. Et Rescript af Christian den tredje til Lector Frank, angaaende Betlere, og Hætter til Pøblinge.

Det er bekiendt, at før Reformationen og længe efter havde de fleste Disciple i Latinskolerne deres Ophold af at samle Almisse ved Godtsøls Dørre, eller paa andet Danff, at tigge, hvortil de vare paa en vis Maade privilegerede (s. Worms Forsøg til en Skolehistorie i XI Bind af Vidensk. Selsk. Skrift. og Mærupps Udsigt over Fædrelandets Litteratur i Middela deren S. 342 f.), og at det blev taget Christian 2 meget ilde op, at han 1519 forordnede, at Ingen maatte antages i en Skole, med mindre han kunde kiøbe sin Kost. Saa-dant Forbud ansaaes for en Ugudelighed. Nedenstaaende Rescript af Maret 1548 autoriserer formeligen dette Tryglerie, ved at hensætte det i Classen af det tilladte Betlerie og at foreskrive vissæ Mærker, hvorved ogsaa Disciplene i Latinskolerne kunde kiendes fra uberettigede Tiggere. Den Lector Frank, som det er skrevet til, er Franciscus Wormordi, Lector Theolog. i Malmøe og fra 1531 evangelisk Biskop i Lund. Det findes mellem endeel Rescripter, geistlige Sager vedkommende, i en haandskreven Dvart paa det Kongelige Bibliothek.

Christian medt Gudh naade &c. wor Gunst thilsorn; wider, adt wi ere kommen vdi forfaring, hvorledes mange Trøglere løbe om vdi Kiøbstæderne adt thygge theris Brod, och en stoer part aff the-nem ere fore Mennisker, och icke for lede skyld ville andet, end gaa adt trygle och ther medt opholde thennem. Sammeledes mange posepilte, som

icke gaa thil Schole. Thi bede vi Ether och ville, adt I strax lader bestille medt Borgemeester och Raad vdi alle Kiobstederne ther vdi Sticket, adt the giffue the fattige folk Thegn paa Brøstet, som for Siugdom och Alderdom ere forarsaget och nodtorffrige thil adt thygge och bede theris Brød ther i theris By, och the som ere fore, och funde forthiene theris føde, adt the foruisis aff Byen, och thersom nogen aff thennem och foruinde theris Siugdom, och therefter formue adt arbeide, och forthiene theris Brød, adt thennem icke heller thilsfedeß adt throgge, och adt the thage thegn fra thennem igien. Sammeledis alle peblinge, som gaa thil Schole, adt the gaa medt Hetter, saa mand fand wide, huilke som gaa thil Schole och mand bør adt giffue Almisse. Och adt I thislige wille thilsige Sognepresterne vdi Kiobstederne, adt the forkynde i prædikestolen for Almuen, adt the ingen Tryglere eller posepilte giffue theris Almisse, uden the, som Borgemeester och Raad haffue giffuit thegn, och peblingerne, som gaa medt Hette, eller och husarme folk, paa thet adt the nodtorffrige, och the, som gaa thil Schole, maa bekomme Guds Almisse. Her wi oss visseligen thilforlade, befalendis Ether Gud. Scressuit paa wort Clott Kobdinghusß, Onsdagen nest effther Sondagē Vocem iucunditatis Aar 1548 vnder wort Signet.

Christian.

5. Udtog af en Ansøgning, dat. 24. Apr.
1651.

(Af denne Ansøgning sees, at der i Midten af det fiftende Aarhundrede har været giort Begyndelse til en Latinskole i Bragnes).

Højædels Welbiurdige. oc Strenges Herre
Hr. Steen Bilde *), Günstige oc Mæchtige
Befordrer, Gud dend Allerhøieste oc Mæchtigste
Eders Welbiurdigheds Strenghed med sampt
Eders Welb. tiere Frue oc Welb. elskelige Børn
udj langwardendes wellmagt till Siell oc Liiff
krafteligen opholde, spare oc naadeligen bevare.

Eftersom dend Wædele Herre oc Strenges Rid-
der Hr. Christopher Brne, Danmarckis Riges
Cantzeller, haffuer aff beste willie mig fattig fremmed
Mand fra Otthensoe udj Fyen for 3 Aar siden
hid op till Norge med en Recommendation till
woris Biscop udj Christiania, Hæderlig oc høylærde
Mand M. Henning Stockfleth forskicket, at hand
for dend welb. oc Strenges Herres skyld mig till det
allerbeste, som hand funde, wilde forfremme; der
da welbemelte goede Heris skriffuelse bleff Biscopen

*) Steen Bille var en af de Commissarier, som i
Aaret 1651 bleve opsendte til Norge for at giøre
Undersogelse angaaende adskillige Uordener, som
især under Hannibal Sehesteds Statholderskab der
skulde have fundet Sted.

tillstillet, haffuer hand reist hid til Bragernes oc ladet convocere wdj Kircken meenige Almue her paa stæden, og foreslagen, Kircken till Thieneste oc Skoelen til fortremmelse, en Latinske Skoelemester her høieste at skulle være fornøden, huor Jeg da till Aftensangs-Prædikant oc Latinske Skoelemester aff Biscoppen med Almougens Bejaelse oc Samtycke ehr forordineret, oc derpaa ehr mig strax for samme Thienestes forrettelse en wis Lon forsickred, under nogle aff de beste Mænds Hænder oc Signeter paa meenige Almoues wegne efter derom mit Bestillings Breffs widere indhold. Men efterdj Jeg baade icke kænd saa mit beloffuede Salarium hoest dend største part aff Strandfidderne, tillmed er ded saa gandske ringe, at jeg wmuligens mig deraff till Nødtørffthighed kænd ehrholde, thi der ehr ellers slet intet lagt her till Skoelen; huorfor jeg hermed forårsages wnderdanigsten Eders Welb. Strengbed mine saare ringe conditiones at lade forstandige: Och efterdj Jeg fattig fremmede Mand haffuer her paa stæden slet ingen goede wenner, som mig til nogen anden bedre Leilighed kænd forfremme, tillmed ehr jeg ey heller saa formuendis, at jeg for Kald nogen Skencadk haffuer at frembiude *), da

*) Slik Bestikkelse maa paa den Tid have været temmelig sædvanlig, da den saa ofte og saa utilbageholdende omtales. Saaledes er i Udg. Bærg

indflyer jeg, nest Gud, till Eders Welbinrdigheds
Fromhed, ydmygeligen begierendis, at E. W. St.
for Guds oc E. W. St. Skyld vilde gunstligen mage
det saa, at Jeg till It Skald wed Raffn Frøen udi
Guldbrandsdallen beliggendis, oc nu fort forleden
ehr ledig bleffuen, fremfor nogen maatte bliffue
promoveret.

Saadan E. W. St. gunstige goedhiertighed oc.
E. schola Bragnesiana 24 April. Anni 1651.

E. W. St.

underdanigste og ydmygeligste

Tjienner og Forbeder

Madz Pedersønn Otthensøe.

m. p.

ét andet Document, hvori en norsk Student ved
Navn Snud Michelsen Munck under samme Da-
tum (24 April 1651) anfer over, at han var
bleven fortrængt fra at succedere sin Fader i
Grans Præstefald, "fordi han ei havde Middet
eller Villie til at forære eller skienke for noget
Skald... I øvrigt bemærker Udg. i Forbigaaende,
at en stor Deel af de Klager, som havde foranle-
diget hiin Commissions Medsættelse og, efter at
den var sat, end hyppigere indstrømmede, be. and-
tes ved nærmere Undersøgelse at være ikke nokjort
grundede.